

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.
02 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС ЗА ВИДАМИ»
СОЛЬНИЙ СПІВ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	обов’язкова

Київ – 2024р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Спеціальний клас за видами**»
Сольний спів для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «**Звукорежисура**»

Розробники:

Карпенко-Боднарук Жанна Любомирівна – професор кафедри «Музичне мистецтво естради»,

Левко Вероніка Іванівна – кандидат мистецтвознавства. Член Київської асоціації діячів мистецтв. Володар Гран-Прі конкурсу вокалістів у Швеції і численних всеукраїнських фестивалів з сольного виконавства. кафедри муз. мистецтва естради.

Славіна Олена Олександрівна - викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Кваша Ярослав Валерійович – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Антипенко Юлія Юріївна – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Плегуца Ольга Олександрівна – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 14	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 420		
Кількість модулів – 8	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
	Лекції:	
	Індивідуальні	
	256 год	76 год
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквиум за темами робочої програми		
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	164 год	344 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

У сучасній музиці естрадний спів займає особливе місце. На відміну від класичного вокалу, що виріс із духовної музики, естрадний вокал виник із побутового фольклору різних культур і відрізняється різноманітністю форм і напрямів. Незважаючи на це, він базується на тих самих фізіологічних принципах у роботі голосового апарату, що і класичний, і являється предметом вокальної педагогіки.

На сьогоднішній день кількість бажаючих професійно навчатися співу зростає. Абітурієнтів не лякають проблеми навчання та подальшого працевлаштування, кожен упевнений, що успішно засвоїть необхідні знання та навички і його голос зазвучить як у видатних вокалістів.

Сучасний викладач – це творча індивідуальність, яка володіє оригінальним проблемно-педагогічним і критичним мисленням, творець різноманітних розробок, які опираються на передовий світовий досвід і нові технології навчання, адже саме поняття творчості передбачає створення чогось нового.

Мета курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з відомостями про музичну спадщину всіх часів і народів;
- сформувати вокальні навички та техніки;
- розвинути художньо-виконавський смак;
- дати знання, необхідні для різноманітної творчої діяльності;
- навчити вирішувати проблему вокально-педагогічного репертуару.

Завданням курсу є розкриття творчих можливостей особистості, удосконалення звучання голосу здобувача, його тембрового забарвлення та динамічної яскравості.

Заняття із сольного співу передбачають, насамперед, практичну діяльність у формі індивідуальних занять зі спеціальності в аудиторії, обладнаній сучасною звукоакустичною апаратурою та професійним мікрофоном.

Основні поняття курсу «Спеціальний клас (за видами)» сольний спів, які повинен знати здобувач вищої освіти: голосовий апарат, голосові зв'язки, голосовий режим, діафрагма, вдихаючі і видихаючі м'язи, співоче дихання, опора звука й опора дихання, артикуляційний апарат: язик, нижня щелепа, губи, надгортанник, резонатори: головні – лобні та гайморові пазухи, глотка, порожнини рота і носа, губні – порожнина грудної клітки, трахея, бронхи, резонуючі поверхні – надгортанник, м'яке піднебіння, зуби, співочий зівок, передчуття звука (уявний звук), звукоутворення, звуковедення, інтонування, «атака» звука (уявний звук), динаміка звука, енергетична амплітуда звучання голосу, форсований звук, висока вокальна позиція звучання голосу, діапазон, регістри, перехідні звуки, примарний тон, зона, тембр, обертони, теситура, розспівування, вокальні вправи: спів на одній ноті, спів інтервалів секунди, тризвука, арпеджіо, різних комбінацій інтервалів і стрибків, вокальна техніка, технічні прийоми звуковедення, вокалізація legato, staccato, хроматизми, кантілена, різні метроритми, музична термінологія, музичний аналіз твору, культура вокального слова, словесні наголоси та сильні долі в музиці, акомпанемент, творче осмислення задуму авторів твору, смислові наголоси, завершеність усвідомлення фрази, акторське проживання змісту твору, вокальний образ, відчуття співавторства, динаміка самовираження, творче уявлення, емоційно-психологічне виявлення творчого задуму, емоційно-сміслової логіки розвитку вокального твору, енергетика розвитку кульмінації, виразність акторської пластики, енергетика акторського руху, ракурси, хореографічна пластика, фізіологічні й акустичні явища співочого голосу, «субтон», відчуття «часу» в музиці та співі, риси особистості, імідж, манера виконання, професійне спілкування зі слухачем, акустична звукопідсилювальна апаратура, професійний мікрофон, індивідуальні параметри настроювання акустичної звукопідсилювальної апаратури.

У наслідок вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- отримати дані про анатомію голосового апарату, режим роботи та гігієну співочих голосів;
- оволодіти в діапазоні свого голосу вокально-технічними прийомами правильного звуковибудовування різними видами звуковедення;
- засвоїти необхідні навички вокального мистецтва;
- ознайомитися з вокально-педагогічним і художнім репертуаром;
- навчитися вільно володіти голосом, імпровізувати;
- сформуванати навички інтерпретації творів;
- оволодіти різними засобами поліритмії (звуковибудовування): відчуттям ансамблю, почуттям ритму;
- розвинути музичну виразність.

Здобувач вищої освіти повинні вміти:

- показувати голосом правильне вокальне звучання;
- володіти вокально-технічними прийомами звуковибудовування, звуковедення та музичної нюансировки;
- імпровізувати, володіти різними засобами поліритмії;
- слідкувати за чіткою вокальною вимовою, добиватися якісної дикції;
- працювати з мікрофоном та апаратурою;
- розкривати характер вокального твору засобами художньо-технічних прийомів.

Процес формування необхідних виконавських навичок здобувачів вищої освіти, розвиток вокального слуху, знання методичних прийомів та успішне використання отриманих знань на практиці – усе це знаходиться в прямій залежності від рівня особистого засвоєння здобувачами вокально-технічних прийомів звуковибудовування.

Практичне засвоєння основ співочого звуковибудовування та вибір методів роботи викладача залежить від індивідуальних особливостей, вокальних, музичних і, у цілому, психофізичних даних здобувача. Виходячи з цього, програма засвоюється у формі індивідуальних занять і диференційного педагогічного підходу до розвитку вокальних навичок здобувачів вищої освіти.

Для активного засвоєння предмета викладач з самого початку роботи у вокальному класі скоординує його з іншими предметами спеціалізації.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компонента «**Спеціальний клас за видами**» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 9 Теорія музики

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 18 Історія світової естради

ОК 19 Історія української естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Звукорежисура**», вивчення освітнього компонента «**Спеціальний клас за видами**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 14

Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента «Спеціальний клас за видами»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компонента «Спеціальний клас за видами» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15

						ПРН 17
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 17
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4

						ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 15
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 14 ПРН 15
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15

						ПРН 17
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 12
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 15
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6

	діяльності.					ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4 ПРН 6 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 7 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 17
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 17
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 8 ПРН 12 ПРН 14 ПРН 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачем, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освітязасвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного (семестрового) контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань та удосконалення припрактичної підготовки. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний семестровий контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних індивідуальних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні практичні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного семестрового контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою.

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувач вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1,2	СР	Змістовий модуль 2 Т3	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т4,5	СР	Змістовий модуль 4 Т6,7	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т8,9	СР	Змістовий модуль 6 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т11, 12	СР	Змістовий модуль 8 Т13,14	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т15, 16	СР	Змістовий модуль 10 Т17, 18	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т19, 20	СР	Змістовий модуль 12 Т21	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т22, 23	СР	Змістовий модуль 14 Т24, 25	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т26	СР	Змістовий модуль 16 Т27	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	5	5	5	5	1	5	5	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Отримують здобувач вищої освіти, які демонструють високий рівень оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність звукових дефектів, демонстрація рівного діапазону. Правильна вокальна позиція, чисте інтонування, переконлива артикуляція, вимова та текст. Впевнена та переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	Демонстрація якісного рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність незначних звукових дефектів, демонстрація досить рівного діапазону. Допускається 2-3 неточності в інтонації під час виконання програми. Переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору. Здобувач вищої освіти слідкує за дотриманням вокальної позиції, іноді можливі похибки, але здобувач вищої освіти здатен виправити їх самостійно. Відповіді за темами програми повні,

	але є незначні помилки.
3	Демонстрація посереднього рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність звукових дефектів, діапазон нерівний на різних регістрах голосу. Здобувач вищої освіти не здатен самостійно слідкувати за правильністю вокального апарата під час виконання програми. Посередня артикуляція, вимова; здобувач вищої освіти не може переконливо відобразити текст вокального твору. Здобувач вищої освіти допускається значної кількості фальшивих нот під час виконання програми. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Демонстрація низького рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Нерівність звучання регістрів. Демонстрація недоліків у процесі голосоутворення, роботи дихання, роботи вокального апарату, голосоведення. Нечисте інтонування. Незрозуміла артикуляція, вимова. Твір не вивчено напам'ять. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Неспроможність оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність фахових навичок у процесі голосоутворення, роботі дихання, роботі вокального апарату, голосоведення. Нерозуміння здобувачем освітистилістики та жанрової належності твору, що виконується. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації

– опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля.

Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувача, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем освіти процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій. Методичні рекомендації організації самостійної роботи здобувача доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі

	помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів
- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувача.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних		15 – 20

творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творчо і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.	26-30	
«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкрито недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.	21 - 25	12 – 14
«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.	17 – 20	8 – 11
«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.	12 – 16	5 – 7
«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.	7 - 11	2 – 4
«незадовільно» Навчальна програма виконена на мінімальному рівні	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре

64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та систематичне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

МОДУЛЬ 1. Теоретичні та практичні основи роботи голосового апарату.

Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти. Виявлення вокальних здібностей здобувача; примарні тони, перехідні звуки, звуковисотний діапазон.

Тема 2. Будова та робота голосового апарату, формування співочих навичок здобувача

Відомості про правильне звукоутворення на різних голосових звуках. Органи, які беруть участь у звукоутворенні. Робота діафрагми.

Тема 3. Співацьке дихання. Види дихання. Роль дихання в професійному розвитку.

МОДУЛЬ 2. Дихання. Резонатори.

Тема 4. Процес звукоутворення. Спів із закритим ротом на всьому діапазоні голосу. Будова голосового апарату людини.

Тема 5. Відчуття резонаторів. Види резонаторів. Тембральне забарвлення голосу.

Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Поняття співочої атаки, види атак звуку, їх характеристика. Відчуття атаки та її роль у подоланні вокальних недоліків.

Тема 7. Охорона голосу. Вокальний режим співака. Значення здорового способу життя для занять сольним співом. Простудні та професійні захворювання.

Перший рік навчання. Завдання: ознайомлення з будовою голосового апарату та його функціями, з правилами охорони голосу та його гігієною; опанування «мовленнєвої» позиції – вільне та чисте звучання в межах діапазону учня/учениці; оволодіння на початковому рівні вокальним диханням, прийомами та різновидами атаки звуку (м'яка, тверда та придихова), навичок звуковедення та вокальних штрихів (*legato*, *non legato*, *staccato*); ознайомлення з поняттям співацьких резонаторів, формування високої позиції звуку; робота з мікрофоном.

Усвідомлює свій голос як власний «музичний інструмент». Застосовує знання про функціонування голосового апарату в процесі професійного опанування співу. Дотримується правил охорони та гігієни голосу. Розуміє поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу. Демонструє співацьку поставу, володіє співацькою постановкою. Демонструє володіння початковими навичками вокального дихання, дикції, артикуляції, контролю чистоти інтонації. Слідкує за формуванням, вимовою та рівністю звучання голосних звуків під час співу. Відчуває висотні й ладові співвідношення звуків у межах власного діапазону, метроритмічну організованість. Демонструє спів у «мовленнєвій» позиції – співає вільно та чисто в межах діапазону. Знає особливості артикуляції приголосних звуків, демонструє їх правильну і чітку вимову. Послугується початковими знаннями виконання джазових стилів (*swing*, *bossa nova*, *ballad*). Самостійно відтворює та запам'ятовує нескладні вокально-інтонаційні вправи, прості за метроритмічною будовою. Демонструє вміння слухати і чути концертмейстера, невербальне комунікування (ауфтакт до вступу чи зняття). Визначає на початковому рівні просту форму твору на прикладі джазового стандарту (ААВА; АА та ін.) та вокальні прийоми, що використовує співак, за допомогою викладача. Володіє на початковому рівні вокальним диханням, контролює співацьку поставу, «тримає» звук. Застосовує різні види атаки звуку (тверда, м'яка та придихова). Виконує вправи на *legato*, *non legato* та *staccato*. Розуміє залежність кантилени від дикції та дихання. Застосовує на початковому рівні співацькі резонатори під час виконання творів. Демонструє володіння високою позицією звуку. Прийомами та скетовою

імпровізацією. Демонструє початковий рівень сценічної культури під час публічного виступу.

Протягом першого року навчання здобувач опановує: музичні твори початкового рівня складності (поспівки, дитячі пісні, обробки народної пісеннотанцювальної музики, нескладні джазові та сучасні твори (до 10 творів), вокальні вправи та вокалізи на запобігання затиснення голосового апарату, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальних прийомів (7 – 8 вправ).

МОДУЛЬ 3. Удосконалення співочих навичок.

Тема 8. Робота над розширенням діапазону. Чистота інтонування. Вправи для голосу, розширення діапазону.

Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Значення чіткої дикції у співі. Робота над артикуляційним апаратом. Артикуляційні вправи.

Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Вплив резонаторів на звучність і рухливість голосу.

МОДУЛЬ 4. Регістри.

Тема 11. Середній регістр голосу. Поняття голосового регістру. Кантиленний спів. Розвиток динаміки звуку.

Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Висока позиція звукоутворення, середина діапазону. Вирівнювання звучання голосних. Прикриття звуку.

Тема 13. Тембральні відтінки голосу. Поняття тембру голосу, його особливості (політність, дзвінкість, яскравість). Способи виправлення дефектів тембру.

Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів. Змішування регістрів. Способи згладжування регістрів. Удосконалення співу на legato.

Другий рік навчання. Завдання: вдосконалення навички грудного резонування, розширення грудного діапазону; опанування безтекстової джазової техніки scat; формування навички придихової атаки звуку в опануванні вокального прийому субтон, оволодіння технікою виконання вокальних прийомів glissando, portamento; формування міксту – єдиної позиційності та рівності регістрів; вдосконалення навичок роботи з мікрофоном – робота над динамічною палітрою.

Володіє на достатньому рівні співацьким диханням, контролює атаку звуку, артикуляцію, дикцію. Розуміє значення акустичного імпедансу у вокальній практиці. Демонструє початковий рівень виконання джазової імпровізації із застосуванням власного scat в характерній стилістиці твору. Опановує нескладні транскрипції (імпровізації) відомих естрадних та джазових виконавців. Відчуває період та квадрат в джазовому творі. Прослуховує невеликий фрагмент вокального твору та відтворює його на слух. Визначає, усвідомлює та відтворює будову музичної фрази, твору. Володіє навичкою грудного резонування на достатньому рівні. Послуговується придиховою атакою звуку під час виконання

вокального прийому субтон. Практикує виконання вокально-технічних прийомів (*glissando*, *portamento*) у вокальних творах. Свідомо застосовує відповідну манеру та стилістику під час виконання естрадних та джазових творів. Точно відтворює пунктирний та синкопований ритми, акценти та штрихи у фразуванні залежно від стилю твору. Розвиває та відчуває звукову перспективу, вокальнохудожню міру під час роботи з мікрофоном. Демонструє володіння елементами народної манери співу. Володіє на початковому рівні навичкою згладжування звучання перехідних нот під час виконання вокального твору. Демонструє початковий рівень володіння мікстом. Виконує на достатньому рівні вокальні штрихи (*legato*, *non legato*, *staccato*) у вправах, вокалізах, *scat*, творах. Виконує твори в стилях *swing* та *bossa nova* з характерними метроритмічними особливостями. Демонструє вміння координувати власні виконавські дії з концертмейстером, ритмсекцією або інструментальним ансамблем. Використовує технічні засоби у створенні та передачі художньо-образного змісту твору. Застосовує опановані вокальні прийоми під час публічного виступу як один із засобів музичної виразності.

Протягом другого року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокальнотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми (7 – 8 вправ).

МОДУЛЬ 5. Збагачення вокальними прийомами та значення художнього бачення співака.

Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над співацькою орфоепією. Значення дикції та роботи артикуляційного апарату в процесі звукоутворення.

Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору. Відчуття образності при співі. Робота над фразуванням, виразністю та акторським баченням. Вокальні складнощі твору. Розкриття індивідуальних здібностей здобувача.

Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку. Використання динамічних відтінків, філірування звуку.

Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Удосконалення інтонації. Вокальний слух і його самоконтроль.

МОДУЛЬ 6. Джаз.

Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування. Політність вокалізації, субтонове звучання. Гліссандо, крещендо, димінундо.

Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Імпровізація, формування навичок інтерпретації творів, манери інтонування. Імітація імпровізаційного стилю джазових виконавців. Свобода володіння голосом.

Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Технічні прийоми, які використовуються в різних жанрах вокального мистецтва. Пісні в обробці, джазові імпровізації.

Третій рік навчання. Завдання: вдосконалення навички чистого інтонування складних інтервалів (секунди, септіми, октави) та окремих інтонаційних зворотів (виконання хроматизмів); лади народної музики; формування та вдосконалення техніки виконання вокальних прийомів *cru*, *vibrato*, *scale*, *rungs*; оволодіння технікою «опертого фальцету» у головному резонаторі; формування навички підбору на слух фрагментів мелодії на музичному інструменті.

Виконує вправи на вдосконалення чистоти інтонування складних інтервалів (секунди, септіми, октави) та окремих інтонаційних зворотів. Передчуває інтонаційну висоту наступного звуку за рахунок «внутрішнього слуху». Послугується єдиною вокальною позицією при переходах з одного регістра в інший. Відчуває та контролює зміну тональності твору а *capella* під час відхилення, модуляції. Практикує спів блюзового ладу. Застосовує вокальний прийом *cru* як один із засобів музичної виразності. Розуміє та застосовує прийом *vibrato* на довгих звуках. Володіє на достатньому рівні «опертим фальцетом» у головному резонаторі. Демонструє на початковому рівні володіння прийомом філірування звуку. Практикує підбір на слух фрагментів мелодії на музичному інструменті та інтонаційно точно їх відтворює. Застосовує вокальні прийоми *scale*, *rungs* як один із засобів музичної виразності. Демонструє техніку виконання хроматизмів. Розуміє поняття та особливості твердої атаки звуку. Розуміє характерні особливості ладів народної музики. Застосовує лади народної музики у виконанні вокальних вправ та творів. Демонструє фрагменти власної вокальної імпровізації. Демонструє виконавську взаємодію з концертмейстером, ритм-секцією та інструментальним ансамблем. Свідомо розподіляє дихання під час виконання фермати. Застосовує під час виконання складні метроритмічні побудови з дотриманням ритмічно-темпової цілісності вокального твору. Виконує твори з дотриманням метроритмічної пульсації в складних та перемінних розмірах. Демонструє органічне поєднання музичного та віршованого ритму під час виконання вокального твору. Має уявлення про алгоритм запису вокального твору в студії та застосовує практичні навички під час запису: робота в навушниках, баланс голосфонограма, звукова перспектива тощо. Демонструє елементи академічної манери співу в сучасних творах. Свідомо втілює художньообразний зміст вокального твору: усвідомлення, оформлення вірними логічними наголосами, із зав'язкою, розвитком, кульмінацією і завершенням фрази. Під час мутаційного періоду контролює чистоту інтонування в процесі виконання вокального твору. Дотримується правил охорони та гігієни голосу

Протягом третього року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокалотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на

вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми (7–8 вправ)

МОДУЛЬ 7. Удосконалення вокальної майстерності.

Тема 22. Удосконалення технічних прийомів. Відчуття ритму, оволодіння різними засобами поліритмії. Манери співу, власний стиль виконання твору.

Тема 23. Мелізми, динаміка. Рухливість мелодики, хроматизм, форшлаги, тріолі. Використання динамічних відтінків.

Тема 24. Імпровізація у творах. Вокальна майстерність. Уміння власного бачення твору, імпровізація.

Тема 25. Закріплення знань і навичок володіння професійним диханням, вокальною технікою та майстерністю

Закріплення знань та умінь володіння вокальною технікою, майстерністю.

МОДУЛЬ 8. Засоби виразності.

Тема 26. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.

Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Емоційне забарвлення твору. Музично-теоретичний аналіз твору. Робота з мікрофоном. Студійна робота. Поведінка співака на сцені. Образ та імідж.

Четвертий рік навчання. Завдання: опанування техніки виконання хроматизмів у власній імпровізації; усвідомлення та застосування у вокальних творах агогічних прийомів *rubato*, *ad libitum* та вокального прийому *vibrato*; 15 використання ладів народної музики з дотриманням метроритмічних особливостей у побудові вокальної імпровізації; використання елементів народної манери співу у вокальних творах; втілення художнього образу пісні через розуміння її мізансценування, вибудовування драматургії та темпоритму. Демонструє на належному рівні чітку дикцію та артикуляцію. Застосовує хроматизми у власній імпровізації. Демонструє розуміння особливостей гармонії та метроритму стилів сучасного джазу: *bebop*, *cool jazz* та *latin jazz*. Розуміє та застосовує агогічний прийомом *rubato* в творах. Володіє високою співацькою позицією під час виконання вокальних творів. Самостійно опрацьовує вокальний твір а *capella* із застосуванням вокалотехнічних завдань. З усвідомленням доцільності використовує прийом *vibrato* у вокальному творі. Відчуває динамічну палітру вокального твору. Узгоджує з викладачем самостійний вибір репертуару. Послуговується різноманітними засобами музичної виразності під час виконання вокальних творів різної форми (куплетна, куплетно-імпровізаційна, рефренна, наскрізна, змішані модуляційні форми тощо). Застосовує лади народної музики з дотриманням метроритмічних

особливостей у побудові вокальної імпровізації. Працює з метрономом та демонструє відчуття триольності восьмих тривалостей нот і 2-ї та 4-ї долі у стилі swing та ін. Демонструє володіння елементами народної манери співу. Відтворює джазові гармонії записані літерно-цифровим методом. Чітко інтонує малі та великі септими (м.7 та в.7) з подальшим відчуттям септакордів. Застосовує агогічний прийом *ad libitum* у вокальних творах. Усвідомлює характерні особливості стилів сучасної естрадної музики: рок, реп, R&B. Втілює художній образ пісні через розуміння її мізансценування, вибудовування драматургії та темпоритму. Має уявлення про застосування різних видів «розщеплення зв'язок»: *frullato* (хрип), *screaming* (вузький крик), *growling* (ричання), *bending* (підтяжка). Відрізняє вокальний прийом *belting* від форсованого звуку та застосовує під час виконання твору. Демонструє обізнаність у стилях сучасної джазової музики: *jazz-rock*, *modal jazz*, *fusion*, *ECM*. Визначає тональність, форму твору та стиль музики при самостійному виборі репертуару. Демонструє інтонаційну стабільність у виконанні творів а *capella* з поступовим ускладненням вокальнотехнічних завдань (модуляція, відхилення тощо). Самостійно створює вокальні транскрипції обраних творів. Виконує твори в більш складних джазових аранжуваннях (розширена форма, перемінні розміри, відхилення тощо). Демонструє під час підготовки до випускного іспиту індивідуальний сценічний образ (імідж), власну манеру виконання. Самостійно створює виконавський план пісні. Демонструє розуміння художньо-образного змісту твору, його стилістики тощо; виявляє самостійність, у роботі над постановкою вокальних номерів випускної програми. Вдосконалює виконання творів випускної програми

Протягом четвертого року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокальнотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми та прийоми звуковидобування (7 – 8 вправ). Відтворює стильові особливості естрадного та джазового співу; впевнено володіє технічними засобами (мікрофон, сценічний монітор та ін.) для презентації власної виконавської майстерності під час публічного виступу; демонструє індивідуальний сценічний образ (імідж), власну манеру виконання, чисте інтонування, чітку дикцію та артикуляцію, рівність звучання голосу на всьому діапазоні, нюансування відповідно до стилю і жанру музичних творів, слуховий контроль за власним виконанням.

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	Всього	У тому числі						Всього	У тому числі					
		лекції	семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самос.робота	Курсова робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота	Курсова робота
МОДУЛЬ 1. Теоретичні та практичні основи роботи голосового апарату.														
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1														
Змістовий модуль 1														
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	4				2	2		4				1	3	
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	20				14	6		20				3	17	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2														
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	21				16	5		21				4	17	
Диференційований залік														
Всього за модулем 1	45				32	13		45				8	37	
МОДУЛЬ 2. Дихання.Резонатори.														
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3														
Тема 4. Процес звукоутворення	6				4	2		6					6	
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	15				12	3		15				2	13	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4														
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	12				8	4		12				4	8	
Тема 7. Охорона голосу.	12				8	4		12				2	10	
Диференційований залік														
Всього за модулем 2	45				32	13		45				8	37	
МОДУЛЬ 3. Удосконалення співочих навичок.														
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5														
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	12				8	4		12				2	10	
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	12				8	4		12				4	8	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6												
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	21				16	5		21			4	17
Екзамен												
Всього за модулем 3	45				32	13		45			10	35
МОДУЛЬ 4. Регістри.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7												
Тема 11. Середній регістр голосу.	10				8	2		10			2	8
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	15				8	7		15			3	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8												
Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	10				8	2		10			2	8
Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів. Робота над програмними творами	10				8	2		10			3	7
Диференційований залік												
Всього за модулем 4	45				32	13		45			10	35
МОДУЛЬ 5. Збагачення вокальними прийомами та значення художнього бачення співака.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9												
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	15				8	7		15			2	13
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	15				8	7		15			3	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10												
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	15				8	7		15			2	13
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	15				8	7		15			3	12
Екзамен												
Всього за модулем 5	60				32	28		60			10	50
МОДУЛЬ 6. Джаз.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11												
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	16				8	8		16			2	14
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	16				8	8		16			4	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12												
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	28				16	12		28			4	24
Диференційований залік												
Всього за модулем 6	60				32	28		60			10	50
МОДУЛЬ 7. Удосконалення вокальної майстерності.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13												

Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	15			8	7		15			2	13	
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	15			8	7		15			3	12	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14												
Тема 24. Імпровізація у творах.	15			8	7		15			2	13	
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	15			8	7		15			3	12	
Диференційований залік												
Всього за модулем 7	60			32	28		60			10	50	
МОДУЛЬ 8. Засоби виразності.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 15												
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	30			16	14		30			6	24	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 16												
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Робота над програмними творами	30			16	14		30			4	26	
Диференційований залік												
Всього за модулем 8	60			32	28		60			10	50	
ВСЬОГО	420			256	164		420			76	344	

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	2	1
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	14	3
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	16	4
Тема 4. Процес звукоутворення	4	
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	12	2
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	8	4
Тема 7. Охорона голосу.	8	2
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	8	2
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	8	4
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	16	4
Тема 11. Середній регістр голосу.	8	2
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	8	3
Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	8	2
Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів.	8	3

Робота над програмними творами		
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	8	2
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	8	3
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	8	2
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	8	3
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	8	2
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	8	4
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	16	4
Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	8	2
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	8	3
Тема 24. Імпровізація у творах.	8	2
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	8	3
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	16	6
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Робота над програмними творами	16	4
ВСЬОГО	256	76

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	2	3
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	6	17
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	5	17
Тема 4. Процес звукоутворення	2	6
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	3	13
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	4	8
Тема 7. Охорона голосу.	4	10
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	4	10
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	4	8
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	5	17
Тема 11. Середній регістр голосу.	2	8
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	7	12
Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	2	8

Тема 14. Перехідні звуки та згладжування реєстрів. Робота над програмними творами	2	7
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	7	13
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	7	12
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	7	13
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	7	12
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	8	14
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	8	12
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	12	24
Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	7	13
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	7	12
Тема 24. Імпровізація у творах.	7	13
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	7	12
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	14	24
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Робота над програмними творами	14	26
ВСЬОГО	164	344

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання 1. Пошук примарних тонів свого голосу, позначення нотами початку та кінця примарних тонів. Запис по пам'яті вправ, які були дані на уроці, у формі нот з підписом складів або голосних. Запис по пам'яті у формі основних тез і понять даного на уроці матеріалу.

Завдання 2. Конспектування по пам'яті основних тез про знаходження правильного звукоутворення на різних голосних звуках. Відпрацювання звукоутворення в середині діапазону із закритим ротом і поступово на різних голосних.

Завдання 3. Завдання для дихання. Відпрацювання на дихання вправ, даних викладачем у процесі роботи в класі.

Завдання 4. Вправи із закритим ротом на звукоутворення в усьому діапазоні голосу.

Завдання 5. Вивчення своїх тембральних барв голосу, розрізнення головного резонатора від грудного, користуючись точкою звукоутворення.

Завдання 6. Знаходження прикладів атаки звука (твердої, м'якої, при-дихової) у вокальних творах. Вправи на дихання (*тема 3*) та енергію атаки.

Завдання 7. Контроль чистоти інтонування. Запис на аудіокасету власного співу. Виявлення недоліків, аналіз, виправлення.

Завдання 8. Відпрацювання вправ, які були дані на уроці, на якість «близького», чіткого звуку та на політність звуку.

Завдання 9. Виконання роботи над літературним текстом пісні, яку розпочали на уроці:
розбір речення, виділення головного слова в кожному реченні, фразі, на яких робиться наголос,
розстановка логічного наголосу. Визначення зв'язку музичної фрази зі змістом тексту.

Завдання 10. Вправи на якість «близького», чіткого звуку. Вправи для губних внутрішніх і зовнішніх м'язів:
– на рахунок «1» губи витягнути в дудочку;
– на рахунок «2» розтягнути до вух;
– зімкнути губи, розтягнути по колу, потім проти кола.
Вправи на чіткість приголосних із взаємодією з голосними. Дотримання чіткої роботи язика з посилом на верхні зуби.

Завдання 11. Вправи на затримку дихання та організацію опори звуку. Із закритим ротом чіткий видих носом із подачею черевних м'язів; зафіксований видихом звук подати, натиснувши повітря, починаючи від слабкого до найбільш сильного; починати затримку від 10–15 до 30–40 сек.

Завдання 12. Дикція та артикуляція (*теми 8, 10*). Збільшення декламаційно голосних і приголосних звуків, ніби «висікаючи на камені». Робота над округленням голосних: голосна в «першому» та «другому роті», фіксуючи позиційно високо округлену гортань.

Завдання 13. Пошук тембральної окраси. Вправи на рухливість голосу.

Завдання 14. Вправи на формування перехідних звуків.

Завдання 15. Робота над вокальним твором: розуміння його ідеї, відчуття енергетичного поєднання з цим твором.

Завдання 16. Вправи на перехідні звуки, на *legato*. Відпрацювання схеми переходу від основного регістру до іншого.

Завдання 17. Формування навичок відчуття високої співочої позиції (фіксація моменту позіхання). Відпрацювання чіткості інтонації, без заниження і завищення інтонування звуку. Запис виконання цієї вправи на аудіокасету, усунування недоліків.

Завдання 18. Розуміння ідеї твору, відчуття власного художнього бачення вокалізації та образності.

Завдання 19. Вправи на філірування звуку та динамічні відтінки.

Завдання 20. Робота над удосконаленням тембрового забарвлення голосу у взаємодії з вокальною технікою.

Завдання 21. Вправи на збагачення вокалізації.

Завдання 22. Імпровізація знайомих мелодій.

Завдання 23. Відпрацювання вправ на хроматизми, тріолі, форшлагги. Рухливість мелодики.

Завдання 24. Акторське бачення здобувачем освітливокального твору. Відпрацювання широких інтервальних стрибків.

Завдання 25. Удосконалення технічних прийомів (*теми 20–23*). Метроритмічна структура. Відчуття ритму, володіння засобами поліритмії.

Завдання 26. Постійна робота над вивченням традицій пісенної спадщини українського народу. Пошук нових форм сучасної естрадної пісні у взаємодії з народною піснею. Розвиток власного творчого натхнення для створення свого, нового напрямку.

Завдання 27. Імпровізація в різних жанрах естрадного вокального мистецтва: джаз, фольк, соул та ін.

Завдання 28. Вправи на мелізми, філірування звуку, динаміку.

Завдання 29. Закріплення знань і навичок володіння вокальною технікою і майстерністю.

Рекомендації для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного співу.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного співака, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних співаків і композиторів – В.Івасюка, Н.Яремчука, С.Ротару, В. Гмирі, та інших, постійно поглиблювати свої пізнання в галузі акторського мистецтва. Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Починаючи з III курсу, *здобувач вищої освіти повинен уміти:*

- самостійно розспівуватись, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість співу, вокально-технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Важливо при самостійній роботі дотримуватись режиму: підтримання загальної фізичної форми, здорового харчування, загартовування організму. Необхідно навчитись керувати своїми емоціями, не витрачаючи зайвої енергетики свого організму. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компоненту «Спеціальний клас за видами» на ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів вищої освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості. Індивідуальні заняття зі здобувачем освітзорієнтовані на:

- мотивацію та установку особистості, процесуальних характеристик мислення, обсягу оперативної пам'яті
- рівень сформованості індивідуального стилю діяльності
- інтегративної діяльності нервової системи

Індивідуальні завдання курсу Спеціальний клас за видами. Сольний спів передбачає:

- Усвідомлення свого голосу як власний «музичний інструмент».
- Розуміння поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу.
- Розвиток відчуття висотних й ладових співвідношень звуків у межах власного діапазону, метроритмічну організованість.
- Розвиок сценічної культури під час публічного виступу.
- Виконання індивідуальних вокально-технічних прийомів, манери та стилістику під час виконання естрадних та джазових творів
- Розвиток та відчуває звукової перспективи, вокальнохудожню міру під час роботи з мікрофоном
- Демонстрація виконавської взаємодії з концертмейстером, ритм-секцією та інструментальним ансамблем
- Втілення художньообразний зміст вокального твору: усвідомлення, оформлення вірними логічними наголосами, із зав'язкою, розвитком, кульмінацією і завершенням фрази
- Розвиток самостійного опрацювання вокальних творів, створення вокальних транскрипцій обраних творів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем освітніх засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення з нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів вищої освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів вищої освіти у

роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів вищої освіти, набути досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»
динамічні мікрофони SHURE SM58
комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- Фортепіано «Україна»
- TV панель Samsung
- синтезатор «Kuerweil, Рек» з професійним обладнанням для обробки звуку

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баско О. А. Техніка джазової вокальної імпровізації в процесі підготовки естрадних співаків. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 91 с.
2. Бобул І. В. Жанрові форми та стилеві конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2018. 219 с.
3. Бовсунівська Н.М., Грищенко І.Д., Яремчук О.М.. Курс професійної майстерності за обраним фахом (вокал) другого (магістерського) рівня вищої освіти: методичні рекомендації. Житомир, 2024. 35 с.
4. Вавшко І. Рок-балада в українській музиці. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2019. Вип. 124. С. 115–124.

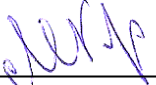
5. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для вузів / В. Г. Антонюк . – К. :Віпол, 2007. 173 с. : іл., граф.
6. Горбачевська О. Формування вокальної культури естрадних співаків / О. Горбачевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 11, ч. 1. - С. 63-67.
7. Грицьків О. А. Функціональні особливості використання сучасних вокальних технік у джазовому виконавстві. Мистецькі пошуки: зб. наук. праць. Вип. 2 (9). Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. С. 18–22.
8. Гусєва Л. О. Особливості іміджу музичного виконавця у досягненні успіху на сцені. Культурно-мистецькі обрії – 2016: зб. наук. праць. Київ: НАКККіМ, 2016. Ч. 2. С. 82–83
9. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Н. В. Дрожжина; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. - Х., 2008. - 16 с.
10. Кругляков В. Г. До проблеми формування естрадно-сценічної підготовки майбутніх учителівмузики / В. Г. Кругляков // Наука і освіта. - 2009. - № 7. - С. 115-119.
11. Курганова Я. О. Естрадно-вокальне виконавство та освітня система в сучасному Харкові. Культура України. 2016. Вип. 54. С. 76–86.
12. Комлікова А. В. Українська рок-опера: традиції та аспекти розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Київ, 2016. 183 с.
13. Красовська І. В. Сучасні вокальні прийоми на уроках естрадного співу в мистецькій школі. Мистецька освіта майбутнього: методичні аспекти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 квіт. 2020 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. С. 96–99.
14. Мадисева Т. П. Про співвідношення мовної та музичної інтонації у вокальному виконавстві (до питання виконання іншомовної вокальної музики): автореф. дис. на здобуття наук ступеняканд. мистецтвознавства : 17.00.02.Київ, 1994. 29 с.
15. Мадисева Т. П. Співак і мова: культура співу мовою оригіналу: теорія і практика : навч. посіб. Харків : Штріх, 2002. 160 с.
16. Манько С. Б. Створення стилю-іміджу артиста в контексті сучасної масової культури (на прикладі українських естрадних виконавців). Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2017. Вип. 56. С. 170–180.
17. Медведєва Н. Ф. Творча уява як допоміжний засіб у формуванні естрадного співака. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали I Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 79 – 83.
18. Морозов В. П. Мистецтво резонансного співу. Основи резонансної теорії.
19. Мозгова О. М. Творчість Миколи Мозгового як явище української масової музичної культури автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / О. М. Мозгова; Нац. акад. кер. Кадрів культури і мистецтв. - К., 2013. - 16 с.
20. Мозговий М. П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : Автореф. дис... канд. мистецтвознав. / М. П. Мозговий; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2007.19 с.
21. Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 160 с.
22. Овсяннікова Н. Ю. Формування музично-виконавської культури майбутнього співака засобами джазової музики. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали I Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 89–92.
23. Осетров Ю. О. Шляхи та методи підвищення якості виконавської підготовки майбутніх викладачів естрадного вокалу / Ю. О. Осетров // Наша шк. - 2009. - № 2. - С. 28-32.
24. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес. Вінниця : Нова Книга, 2013. 368 с.
25. Палійчук А. В. Мистецький доробок Володимира Івасюка у вимірах української музичної

- культури другої половини ХХ століття: історикобіографічний аспект: дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01. Київ, 2018. 248 с.
26. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа / Л. В. Прохорова. – К.: Нова книга, 2006. – 384с.
  27. Романова О. В. Особливості застосування вокальних дихальних вправ у класі естрадного вокалу. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали І Всеукр. наук.-творчої конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 93–98.
  28. Рябуха Т. М. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Харків, 2017. 203 с.
  29. Самарська К. Ю. Особливості і специфіка музичного естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19. - С. 185-190.
  30. Самарська К. Ю. Проблема формування духовної особистості засобами естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19, ч. 3. С. 69-73.
  31. Самая Т. Інноваційні тенденції вокальної педагогіки в естрадно-джазовій освіті. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали І Всеукр. наук.-твор. конф. (в рамках Всеукраїнського фестивалю «Зимові джазові зустрічі») пам'яті Євгена Дергунова, 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 99–101.
  32. Самая Т. В. Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2017. 199с.
  33. Смородська М. М. Стиль соул в естрадно-джазовому вокальному мистецтві другої половини ХХ століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 /Харківська державна академія культури, Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. Харків, Суми, 2020. 237с.
  34. «Сучасні естрадні вокалізи на основі популярної та джазової музики.» Педагогічний репертуар вокаліста, навчально-методичний посібник / упорядник: І.О.Кдирова, А.А.Хлопотова -Ч.2. - Київ: Вид. КНУКіМ, 2017.215 с.
  35. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2012. 320 с.
  36. Ткаченко Т. Особливості викладання естрадного вокалу на музично-педагогічних факультетах педагогічних вузів України / Т. Ткаченко // Молодь і ринок. - 2011. - № 1. - С. 97-101.
  37. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : Автореф. дис... канд. мистецтвознав. / В. М. Тормахова; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. - К., 2007. - 17 с.
  38. Шехтман Г. М. Ретроспектива естрадно-вокального виконавства ХХ ст. (на матеріалі українсько-російської та німецької традицій) : автореф. Дис канд. мистецтвознав. : 17.00.03
  39. Г. М. Шехтман; Харк. нац. ун-т мистец. ім. І.П. Котляревського. - Х., 2011. - 16 с.
  40. <http://slovopedia.org.ua/58/53412/388295.html>
  41. <https://uk.wikipedia.org/>
  42. <http://int-konf.org/konf022015/1012-gmirna-s-v-metod-formuvannya-navichok-vokalnoyi-mprovzacyi-ta-nterpretacyi-v-proces-fahovogo-navchannya.html>

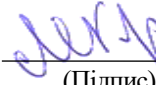

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,
зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)